

POSTANOWIENIE

22 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 22 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.P. i J.P.

przeciwko Gminie D.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.P. i J.P.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 30 czerwca 2022 r., I AGz 31/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powodów kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokat K.Ż. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie kwotę 18 750 (osiemnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt 00/100) złotych, podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(K.G.)

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powodowie M. P. i J. P. powołali się na istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania, czy tożsamość sposobu ustalenia wysokości roszczenia może być uznana za przesłankę łączącą przedmiotowo następujące po sobie sprawy, co miałoby przesądzać o powstaniu stanu powagi rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Wskazali również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z rażącego naruszenia art. 365 § 1 w związku z art. 366 k.p.c. oraz art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 366, art. 386 § 3 i art. 397 § 2 k.p.c.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.

151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołana w skardze wątpliwość nie odpowiadała tym założeniom; została ona sformułowana na użytek konkretnej sprawy rozstrzygniętej zaskarżonym orzeczeniem w celu poddania kontroli ze strony Sądu Najwyższego poglądu wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu. Z wniosku nie wynikało w szczególności, z jakich powodów do rozstrzygnięcia powołanej wątpliwości nie są wystarczające dotychczasowe poglądy nauki i bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej (prawomocności materialnej), a także, w czym wyraża się precedensowy, bądź z innych względów „istotny” charakter przywołanego zagadnienia, który pozwoliłby przyjąć, że jego rozstrzygnięcie służyć będzie ponadindywidualnym, publicznoprawnym celom skargi kasacyjnej.

Niezależnie od tego należało zauważyć, że powodowie, mimo posłużenia się odmienną terminologią w *petitum* powództwa i części jego uzasadnienia, oparli żądanie w istocie na tych samych relewantnych okolicznościach faktycznych, jak w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 27 sierpnia 2015 r., I ACa 11/15. Odmienność polegająca na określeniu tytułu dochodzonej kwoty mianem „odszkodowania” (art. 471 k.c.), podczas gdy w uprzednio rozstrzyganej sprawie powództwo opiewało na zapłatę kary umownej (art. 483 § 1 k.c.), nie przesądza *per se* o braku przedmiotowej tożsamości sprawy w rozumieniu art. 366 k.p.c., jeżeli późniejsze powództwo bazuje na założeniu, że uprzednio dochodzona i prawomocnie zanegowana kwota pieniężna lub kwota od niej wyższa, aczkolwiek ustalona według metody właściwej dla ustalonej przez strony kary umownej, której zastrzeżenie w uprzednio rozstrzygniętej sprawie zostało uznane za nieważne z powodu sprzeczności z ustawą, powinna zostać zasądzona tytułem odszkodowania, na podstawie kompleksu okoliczności faktycznych, który obejmuje wprowadzie dodatkowe twierdzenia, jednakże jakościowo, z uwzględnieniem sposobu kalkulacji żądania pieniężnego, nie różni się od prawomocnie osądzonego w pierwszym procesie. Powodowie ponadto w licznych fragmentach pozwu nawiązywali wprost do instytucji kary umownej i

uprzednio sformułowanego żądania, eksponując argument, że pozwana nie kwestionowała równoważnych i mających w założeniu dyscyplinować obie strony postanowień umowy kreujących uprawnienie do żądania zapłaty kar umownych i samodzielnie je wykorzystała, dochodząc zapłaty owej kary od powodów, a obecnie uważa je za „abuzywne” i podważa możliwość wykorzystania ich przez powodów przeciwko niej. Argumentacja ta *de facto* prowadziła jednak do podważenia stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w prawomocnym wyroku oddalającym powództwo o zapłatę kary umownej, przez co nie mogła okazać się skuteczna.

W tym stanie rzeczy nie można było również uznać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wniosek nie zawierał zresztą w tej mierze rzeczowych argumentów, ograniczając się do wskazania (stwierdzenia), że zdaniem skarżących uchybienie wskazanym we wniosku przepisom prawa procesowego powinno być uznane za oczywiste. Wskazanie (stwierdzenie), że doszło do oczywistego naruszenia prawa, nie jest jednak równoznaczne z wykazaniem, iż zaskarżone orzeczenie jest oczywiście błędne w sposób widoczny *prima vista* dla każdego przeciętnego prawnika, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi skarżących orzeczono na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r. poz. 1184) w związku z § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r. poz. 2361), z uwzględnieniem § 2 pkt 9 i § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r. poz. 1964) oraz art. 64 ust. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

[SOP]

[ał]